

Skrevet af:

Jette Engelbreth, rektor ved Mariagerfjord Gymnasium

Morten Lassen, bestyrelsesformand for Mariagerfjord Gymnasium

Peter Møller Rasmussen, direktør ved Mariagerfjord Kommune og bestyrelsesmedlem for Mariagerfjord Gymnasium

Beklager, du har den forkerte diagnose

Kan det virkelig passe, at unge ikke kan få en gymnasial ungdomsuddannelse, blot fordi de har den *forkerte diagnose*? Spørgsmålet blev stillet af Trine Lindenberg Østergaard til de politiske uddannelsesordførere ved et møde i Folketingets undervisningsudvalg d. 14. november 2017. Hvordan svaret lød, vil vi vende tilbage til om lidt.

Egentlig er det et retorisk spørgsmål, for 23-årige Trine ved om nogen, at udsigten til en studentehue er håbløs, hvis man har flere diagnoser med i bagagen. Trine lider selv af angst, Tourette syndrom og GUA-NLD (Gennemgribende Udviklingsforstyrrelse, Anden - Nonverbal Learning Disorder). Diagnoserne betyder, at hun ikke kunne fungere i en almindelig gymnasieklasse. Derfor søgte hun om optagelse på Midtjysk Gymnasium og Paderup Gymnasium, som er to af de i alt ni steder i Danmark, der har fået statens godkendelse og finansielle støtte til at oprette specialklasser for unge med autismspektrum-tilstande. Trine fik dog afslag begge steder - ikke fordi hendes karakterer var dårlige, men fordi hun havde den - ja, *forkerte* diagnose. Hendes eneste mulighed for at få den studentehue, hun altid havde drømt om, var på Mariagerfjord Gymnasium i Hobro, og derfor måtte Trine flytte fra Frøstrup i Sønderjylland.

Siden 2012 har Mariagerfjord Gymnasium udbudt VHF - også kaldet Visiteret HF - for at imødekomme et stigende antal unge med forskellige diagnoser og særlige behov. Det er et enestående tilbud, idet ungdomsuddannelsen henvender sig til en bredere gruppe af unge med psykiske diagnoser som ADHD, Aspergers syndrom, angst og autisme. Det er altså ikke den enkelte diagnose, der har betydning for, om man kan optages i klassen, men derimod et spørgsmål om, hvorvidt man passer ind i den samlede gruppe. Ansøgninger til VHF bliver behandlet af et visitationsudvalg, der består af repræsentanter fra Mariagerfjord Gymnasium og specialkonsulenter fra Mariagerfjord Kommunes Skoleforvaltning.

Den særlige HF-uddannelse kan tilrettelægges på enten to eller tre år for de unge, der har behov for det. Klassestørrelsen er cirka 12 elever, og de har deres eget klasselokale med faste pladser ved enmandsborde, personlige skabe og særskilte rum. De fælles fag afvikles i VHF-klassen, mens valgfagene foregår på valgfagshold sammen med skolens øvrige elever, når VHF-eleverne er parate. Derudover har alle VHF-lærerne fået efteruddannelse, der har udstyret dem med pædagogiske og didaktiske redskaber til at kunne tackle elevernes forskellige diagnoser og imødekomme deres behov for ro, struktur og forudsigelighed.

Sideløbende med de særlige hensyn indgår VHF-klassen i skolens helhed, og eleverne har mulighed for at deltage i ungdomslivet på gymnasiet sammen med de omkring 750 andre gymnasieelever. Målet er at ruste VHF-eleverne - både fagligt og socialt - til at kunne fortsætte på en videregående uddannelse, og dét lykkes. I efteråret 2015 fastslog en evalueringsrapport, at eleverne klarer sig særdeles godt. Danmarks Evalueringsinstitut stod bag rapporten, og konklusionen lød blandt andet: *"VHF-klassen giver unge med forskellige diagnoser, der visiteres til VHF-klassen, en gymnasial uddannelse, som det vurderes, de ellers ikke ville have fået. VHF-klassen imødekommer altså en gruppe unge, der ellers oplever at falde imellem to stole, når det kommer til muligheden for at få en ungdomsuddannelse."* Undersøgelsen peger også på, at

fastholdelsesprocenten i VHF-klassen er høj, og elevernes faglige præstationer er særdeles fine. Max en elev pr. VHF-klasse er faldet fra, og halvdelen af alle karakterer givet til VHF-elever er 10- eller 12-taller.

VHF-uddannelsen er altså en succes, så hvad er problemet?

Problemet er, at indtægten for VHF-eleverne er mindre end i en almindelig hf-klasse på 28 elever, mens udgifterne er de samme. Eller sagt med andre ord: Det er en underskudsbutik! Vi har forsøgt at få uddannelsen permanentgjort, hver gang der har været en udbudsrunde, men lovgivningen har vist sig at være en sten i skoen, fordi VHF rummer mange forskellige diagnoser og ikke kun er målrettet unge med Aspergers syndrom. Vi støder altså panden mod muren, fordi lovgivningen indikerer en skelnen mellem *rigtige* og *forkerte* diagnoser. Derfor har gymnasiet selv måtte finansiere den ressourcekrævende uddannelse via taxametertilskud kombineret med fondsstøtte, men det er en uholdbar løsning. Konsekvensen er, at kassen snart er tom, og fremtiden for VHF-uddannelsen er uvis.

Samtidig oplever vi, at behovet for den særlige hf-uddannelse er større end nogensinde før. For nylig offentliggjorde Kommunernes Landsforening (KL) en undersøgelse, som peger på, at der er sket mere end en fordobling i andelen, der får en diagnose som ADHD, autisme eller angst på bare syv år. Det vil sige, at sidste år var det ni procent af alle børn og unge, der havde fået en psykiatrisk diagnose – mod fire procent i 2010. Og dét kan mærkes.

Gymnasier over hele landet oplever at skulle rumme det stigende antal elever med forskellige diagnoser og særlige behov. På Mariagerfjord Gymnasium optager vi – ud over VHF-eleverne – også elever med forskellige diagnoser på normale vilkår, hvilket betyder, at de integreres i normale gymnasieklasser med særlig støtte. Det er dog ikke en mulighed for VHF-eleverne, der umuligt vil kunne indgå i en almindelig klasse. Igen og igen hører vi fra elevernes forældre, at de ikke aner, hvad de skulle have gjort, hvis deres børn ikke havde fået tilbuddet om at starte i den særlige HF-klasse på Mariagerfjord Gymnasium. Højest sandsynligt havde de ikke gennemført en ungdomsuddannelse, men var droppet ud og havde lidt et nederlag, som kunne forværre deres tilstand, så de ville blive endnu sværere at hjælpe videre. Så ud over de personlige omkostninger for den unge, ville de sandsynligvis også blive en udgift for kommunerne på sigt.

I 2016 fremsatte regeringen "10 nye mål for social mobilitet" med en målsætning om, at flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse, så færre ender som socialt udsatte, og flere bliver en del af arbejdsfællesskabet. Blandt andet lød målsætningen, at "*indsatser, der er virksomme og har dokumenteret effekt, bliver udbredt, så flere får en indsats, der gør en forskel*". Mariagerfjord Gymnasium gør netop en særlig indsats for sårbare unge, og effekten er veldokumenteret. Vi har bevist, at diagnoser ikke behøver at spænde ben for en studenterhue, men at det blot er et spørgsmål om at tilføre de nødvendige ressourcer. Så er det ikke på tide at sætte handling bag de flotte visioner?

Dermed er vi tilbage til mødet i Folketingets undervisningsudvalg, hvor gymnasiet fik mulighed for at fortælle om vores særlige hf-klasse. De politiske uddannelsesordførere var særdeles lydhøre og forstående over for den økonomiske problemstilling i forhold til at bevare VHF-tilbuddet på Mariagerfjord Gymnasium. Efterfølgende sendte udvalget to spørgsmål til undervisningsminister Merete Riisager (LA) for at få historikken uddybet og få svar på, hvorfor VHF på Mariagerfjord Gymnasium ikke kan blive permanentgjort. Svaret fra ministeren kom d. 12. december og var nedslående læsning, da hun ikke tager ansvar, men blot skitserer forskellige muligheder, vi allerede har afprøvet. Mariagerfjord Gymnasium *har* været omkring alle variationer af eksterne og midlertidige tilskud fra kommune, region og fonde. Vi *har* afsøgt alle hjørner og må konstatere, at der ingen steder fra ydes tilskud til drift af den særlige uddannelse. Og med den pålagte

årlige besparelse på 2 % er det urealistisk at forestille sig VHF videreført på bekostning af den øvrige taxameterstøtte, som tilfalder skolens andre ungdomsuddannelser HF og STX.

Efter vores mening løfter Mariagerfjord Gymnasium en vigtig samfundsopgave, der bliver mere og mere presserende. Så måske er det på tide, at Merete Riisager vågner op og begynder at tage ansvar for de kommende generationer af sårbare unge – ikke kun til gavn for vores gymnasium, men for ungdomsuddannelser i hele Danmark. Vi ønsker, at ministeren vil overveje en ny udbudsrunde, hvor der bliver åbnet op for en bredere elevgruppe med flere forskellige diagnoser end tidligere - om dette kræver lovændringer i forhold til asperger-lovgivningen må andre vurdere - men en udbudsrunde, hvor der ikke skelnes mellem *rigtige* og *forkerte* diagnoser. Alternativt håber vi, at ministeriet vil etablere en forsøgsrunde, der giver mulighed for at skabe yderligere dokumentation af vores gode resultater for netop denne udvidede målgruppe. På den måde kan vores succesfulde pionerarbejde nemlig udvides, og vi kan dele ud af vores erfaringer til andre gymnasier.

Om knap to måneder bliver otte VHF-elever studenter, og efter sommerferien tager vi imod en ny VHF-klasse – formentlig den sidste, hvis der ikke snart findes en løsning. Nogle undrer sig måske over, at vi ikke bare kaster håndklædet i ringen, når det er så svært at råbe politikerne op. Selvom det indimellem er fristende, har vi indtil nu kæmpet videre, fordi vi føler et stort ansvar over for de sårbare unge, der kommer til Hobro som deres sidste mulighed. Desuden er det enormt livsbekræftende at følge VHF-eleverne fra første skoledag til dimissionen, hvor de får overrakt deres eksamensbevis. Vi er omgivet af stærke, personlige succes historier med unge, der var opgivet af uddannelsessystemet, men nu er i fuld gang med at forfølge deres drøm om uddannelse og job – om en fremtid. Trine afsluttede med et karaktergennemsnit på 12,5 og studerer i dag jura på Aarhus Universitet. Andre VHF-studenter er i gang med en videregående uddannelse som fx psykologi, sociologi, pædagog, engelsk og erhvervsøkonomi. Eleverne klarer sig godt trods deres forskellige udfordringer, og dét beviser, at vores arbejde gør en vigtig forskel. Derfor ønsker vi at fortsætte VHF-uddannelsen, så unge med flere forskellige diagnoser kan få en ungdomsuddannelse og dermed øge deres mulighed for en fremtid uden offentlig forsørgelse. Der skal bare politisk vilje til. Eleverne, forældrene, skolen, kommunen brænder for dette – hvorfor er der dømt nøl på Christiansborg?